

علم و تبعيض جنسیتی

اولین رید

ترجمہ: ایرنآمھی الدین بُناب

فهرست

۷	دربارۀ نویسنده
۹	مقدمه
۱۱	فصل اول: نخستی شناسی و پیش داوری (۱۹۷۷)
۵۳	فصل دوم: زیست شناسی اجتماعی و شبه علم (۱۹۷۵)
	فصل سوم: پاسخی به کتاب «میمون برهنه» و دیگر کتاب‌ها
۸۵	دربارۀ پرخاشگری
	فصل چهارم: «مردان در گروه‌ها»ی لیونل تایگر خودنگاره از یک
۱۱۵	زن ستیز
۱۳۵	فصل پنجم: انسان شناسی و فمینیسم تبادل دیدگاه‌ها
۱۷۸	فصل ششم: چالش‌های مادر سالاری (۱۹۷۵)
	فصل هفتم: درک نادرست کلود لوی اشتراوس از ساختارهای
۱۹۸	ابتدایی خویشاوندی
۲۵۲	فصل هشتم: تکامل‌گرایی و ضد تکامل‌گرایی (۱۹۵۷)
۲۷۷	لغت‌نامه

مقدمه

انتظار می‌رود که علم بنابه تعریف عرفی، به‌طور کامل «عینی» و «به‌دور از سوگیری» باشد. اما چنین چیزی آرمان است، نه واقعیت. فعالیت‌ها و نظریه‌پردازی جامعه علمی در خلأ پیش نمی‌روند و در معرض سوگیری‌های رایج در نظام اجتماعی تثبیت شده قرار دارند. به این معنا که بر نتیجه‌گیری‌هایشان اثر گذاشته و گاهی آنها را می‌پوشانند. پیش‌داوری در آن بخش از شاخه‌های علمی که به زندگی انسان و تاریخ و ارزش‌های آن نزدیک‌تر است، معمولاً نیرومندتر است. در میان این شاخه‌ها، زیست‌شناسی، جامعه‌شناسی، انسان‌شناسی و دو علم جوان‌تر به‌نام زیست‌شناسی اجتماعی¹ و نخستی‌شناسی قرار دارد. این موارد رشته‌های تحصیلی هستند که در این کتاب درباره آنها بحث شده است.

مقاله‌های این مجموعه، اکتشافات واقعی و پیشرفت‌های انجام‌گرفته در این حوزه‌های متنوع را کوچک می‌شمارند. در عوض در جستجوی آند که نشان دهند در کدام یک جنبه‌های خاصی نفوذ نظرات شبه علمی واقعیت‌ها را تحریف می‌کند و حقایقی را که قرار است در آنها پیدا شوند پنهان می‌نماید.

1. sociobiology

در سال‌های اخیر درباره تبعیض نژادی که ممکن است در نتیجه‌گیری‌های بعضی از متخصصان ژنتیک و دیگر نویسندگان یافت شود بسیار نوشته شده و به‌طور مشخص در علوم زیستی و اجتماعی توجه کمی به حضور تصور قالبی جنسیت‌گرا شده است. بعضی از این موارد از سوی حامیان متعصب جنبش آزادی زنان آشکار شده است، کسانی که احتمال زیاد دارد به این مسائل حساس باشند و از صدماتی که هم به جست‌وجوی حقایق علمی و هم به علت پیشرفت اجتماعی می‌زنند آگاه باشند.

سه مقاله اول کتاب عمدتاً به علوم جدیدتر زیست‌شناسی اجتماعی و نخست‌شناسی و پنج عنوان آخر به وضع انسان‌شناسی مربوط می‌شود. همه این مباحث محصولات فرعی همان کارگاه است که در اثر اصلی من «تکامل زن» شکل گرفت. به این مجموعه می‌توان به‌عنوان نتیجه و ضمیمه کتاب «تکامل زن» نگریست.

اولین رید

نوامبر ۱۹۷۷

فصل اول

نخستی‌شناسی و پیش‌داوری (۱۹۷۷)

نخستی‌شناسی، اصطلاح جدیدی برای شاخه خاصی از علم است که میمون‌ها و انسان‌ریخت‌ها^۱ در آن مطالعه می‌شوند. خود به تنهایی مطالعه جدیدی نیست؛ سابقه آن به زمانی برمی‌گردد که داروین برای نوع بشر منشأ پریماتی مطرح کرد. واژه نخست‌شناسی در آغاز دهه ۱۹۶۰ و با افزایش ناگهانی مجموعه داده‌ها درباره عادت‌های این حیوانات، مورد استفاده قرار گرفت.

فوران علاقه در دو جهت اصلی، با نوعی همپوشانی بین آن دو خیز برداشت. از یک سو، امید آن بود که پژوهش‌های تجربی در نمونه‌های آزمایشگاهی اطلاعات مفیدی برای بیوشیمی، پزشکی، فیزیولوژی، روان‌شناسی و غیره به بار آورد. از طرف دیگر انتظار آن بود که با مطالعه‌های میدانی پریمات‌ها در محیط وحش و از طریق فهم بیشتر زندگی پریمات‌ها نوری به رفتار بشر بتابد. چنین مشاهداتی به

۱. در متن انگلیسی کلمه ape به کار رفته است که به معنی نخست‌سان بدون دم است که خانواده میمون‌ها را دربر می‌گیرد. در زبان فارسی واژه مشخصی برای ape نمی‌شناسیم. در این متن از دو ترکیب «انسان‌ریخت» و «میمون بی‌دم» استفاده شده است.